

Kader programma duurzaamheid RWU

Dit kader beschrijft het speelveld van de Utrechtse woningcorporaties (U16) op hoofdlijnen en geeft een overzicht, waarin handen en voeten wordt gegeven aan het programma duurzaamheid door de woningcorporaties in RWU-verband. Hierbij worden de rollen en verantwoordelijkheden beschreven van de verschillende partijen: wat we doen en waar we de samenwerking opzoeken om de maatschappelijke ambities op gebied van duurzaamheid te realiseren.

De corporatiesector: kernactiviteiten

De Nederlandse woningcorporaties bouwen en beheren sociale huurwoningen. Dat is – kort en krachtig gezegd – onze kernactiviteit en onze expertise. Het beheren en bouwen van woningen is kapitaalintensief. Het overgrote deel van onze financiële middelen worden dan ook voor deze activiteiten ingezet.

Daarbij zetten we ons in voor de leefbaarheid in de wijken, waar we actief zijn. Deze leefbaarheid is een breed begrip. De laatste decennia worden we als corporatiesector dan ook steeds vaker betrokken bij het organiseren en (mede)financieren van activiteiten en projecten. Alle woningcorporaties maken daarin hun eigen keuzen.

Programma duurzaamheid RWU

Op U16-niveau hebben de Utrechtse woningcorporaties de krachten gebundeld om kennis en ervaring op te doen om de energietransitie te realiseren. We werken in gezamenlijkheid aan het verduurzamen van de wijken, waarin onze huurwoningen staan. Dat doen we op 5 thema's:

1. Energiebesparing
2. Energieopwekking
3. Klimaatadaptatie
4. Energieopslag
5. Circulariteit

Onder deze thema's valt een breed spectrum aan onderwerpen. Om door de bomen het bos te kunnen blijven zien, hebben we een programma duurzaamheid opgezet. In dit programma werken we samen met gemeenten, de provincie, hoogheemraadschap en andere experts en kennisplatformen.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid en opgave

In 2050 heeft de Nederlandse corporatiesector een woningportefeuille met een CO₂-neutrale energievoorziening. Dit betekent: goed geïsoleerde woningen waarin de installaties CO₂-neutraal zijn. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen het Rijk, de energieleveranciers en de woningcorporaties. Deze afspraak betekent nogal wat. Het gaat landelijk gezien om circa 2,3 miljoen corporatiewoningen en bedrijfsruimten. In de U16 betreft het circa 118.000 vhe's. De energietransitie vraagt visie, investeringen, tijd en samenwerking.

Energiebesparing

De verduurzaming van onze maatschappij is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Iedereen heeft hierin een rol. En dat maakt de verduurzaming van de samenleving ook een gezamenlijke opgave. De woningcorporaties zijn daarin een onderdeel, waarbij we ons steentje willen bijdragen. Dat doen we in samenwerking met andere partijen. Die samenwerking is nodig, omdat we enerzijds de kennis en

kunde (nog) niet hebben en anderzijds het niet zonder hen kunnen met het oog op bijvoorbeeld (het ontbreken van) regelgeving en financiering.

Op de 5 thema's hebben we verschillende rollen en verantwoordelijkheden. Onze prioriteit ligt op het gebied van de energietransitie. En dan met name in het besparen van energie. Woningen hebben een groot aandeel in de energieafname.

Isoleren en duurzame installaties: energiebesparing op woningniveau

Als woningeigenaren hebben we een heldere eerste prioriteit: de energievraag van de woningen reduceren. Deze energiereductie realiseren we door 1) het verduurzamen van de schil middels isolatie, en 2) het installeren van warmte-installaties, die de CO₂-uitstoot reduceren. Dit moet leiden tot huurwoningen met een CO₂-neutrale energievoorziening in 2050.

Deze afspraak is in Aedes-verband vastgelegd op landelijk niveau. De opgave is groot. Op het niveau van de U16 alleen al hebben de woningcorporaties circa 118.000 woningen en bedrijfsruimten in hun bezit. De verduurzaming van deze woningen is onze hoofdpoging als woningeigenaren. Ondanks dat het gaat om onze woningen, kunnen we dit niet alleen. Daarom doen we dit in samenwerking met gemeenten, provincie en energiebedrijven.

Wat geven we?

We investeren tientallen miljoenen euro's per jaar in het isoleren en verduurzamen van de installaties van onze woningportefeuille van circa 118.000 woningen en bedrijfsruimten. Daarbij is het logisch dat de bewoners en gebruikers uiteindelijk bepalen wat de energieafname is. Hierin zullen we met onze bewoners en gebruikers samen moeten optrekken.

Wat verwachten we?

De overheid biedt met wet- en regelgeving richting. We pleiten hierbij niet voor meer regels, maar voor gezamenlijke ambities met een duidelijke richting m.b.t. de verduurzaming van Nederland. Aan wet- en regelgeving moet iedere partij zich conformeren. Dat levert een gelijk speelveld op, waarbij de kosten worden verdeeld over alle partijen. De CO₂-reductie vereist een inspanning, die we als maatschappij moeten leveren.

De (lokale) overheid stimuleert duurzame initiatieven met subsidies en regelingen. Bij het oppakken en uitvoeren van projecten, die extra kosten met zich meebrengen, maken we gebruik van deze subsidies en regelingen.

Energieopwekking en -opslag: de overheid en zakelijke markt aan zet

Nederland heeft sinds 1960 in hoog tempo de woningen aangesloten op een gasnetwerk. Ondanks dat in Utrecht en Nieuwegein woningen op stadsverwarming zijn aangesloten, worden de meeste woningen in de regio (nog) met aardgas verwarmt. Daarnaast hebben we een fijnmazig elektriciteitsnetwerk, die in onze energiebehoefte voorziet. De meeste energie wordt nog opgewekt door fossiele brandstoffen. De overheid en zakelijke organisaties (zoals: Stedin) zijn verantwoordelijk voor deze energietransitie. Bij het aansluiten van onze woningen aan een duurzaam netwerk verlenen we onze medewerking. Dat spreekt voor zich.

Daarbij ontstaan er steeds meer alternatieven om woningen te voorzien van warmte en elektriciteit. De bekendste zijn: zonne-energie, warmtenetten en warmtekoude-opslag. Gezien de toenemende energievraag per huishouden en de beperkingen op het elektriciteitsnetwerk zullen de komende

jaren naar onze verwachting meer alternatieven op de markt komen, die onze huishoudens voorzien van energie uit duurzame bronnen en de opslag van die duurzame energie. En met de stijgende energieprijzen zullen deze duurzame alternatieven ook steeds sneller een afzetmarkt vinden.

Wat geven we?

In de gevallen dat een alternatief een bewezen en positieve bijdrage (met beheersbare risico's) levert aan ons woningbezit, nemen we dit alternatief mee in onze overwegingen. Als woningcorporaties hebben we namelijk de plicht om veilige en comfortabele woningen te verhuren. Bewezen technieken, zoals zonnepanelen voor de levering van elektriciteit, worden dan toegepast waar mogelijk en gewenst door onze huurders.

Wat verwachten we?

De overheid en zakelijke markt zijn m.b.t. energieopwekking en -opslag aan zet. Het opwekken, distribueren en opslaan van duurzame energie is een vak apart en belegt bij gespecialiseerde bedrijven. De expertise en innovatie van energiebedrijven zijn nodig om de energietransitie mogelijk te maken.

Klimaatadaptie: samenwerking is de sleutel

Woningcorporaties zijn maatschappelijke organisaties. Onze huurders hebben belang bij een gezonde leefomgeving. Uit diverse onderzoeken is duidelijk dat het klimaat op de wereld verandert door ons eigen toedoen. Dus we zullen het met zijn allen moeten doen om de situatie te keren.

In het kort: we stoten te veel CO₂ uit. Dat teveel aan uitstoot aan CO₂ leidt in Nederland o.a. tot hittestress, watertekort en ook waterovervloed. Steeds vaker hebben we hittegolven in Nederland. En tegelijkertijd kampen we met hevige regenbuien of langdurig tekort aan neerslag. Soms zelfs gecombineerd. Hierin moeten we gezamenlijk optreden, want de publieke overheidsinstanties (zoals: hoogheemraadschappen, gemeente en provincie) en zakelijke markt (zoals: energiebedrijven) kunnen dit niet alleen af.

Wat geven we?

In de gebouwde omgeving moeten we de krachten bundelen. Overheid, bewoners, maatschappelijke organisaties en de zakelijke markt. Samen gaan we de klimaatadaptie aan. Dat is ons derde thema en prioriteit. Om het hoofd te bieden aan de klimaatverandering voeren we maatregelen door in ons bezit, en nemen we deel aan gezamenlijke projecten. Hoofddoel is het opdoen en delen van kennis en ervaringen. Soms treden we daarbij op als medefinancier. Per project of initiatief zullen we daar een afweging in maken.

Wat verwachten we?

In Nederland zijn de waterschappen o.a. verantwoordelijk voor de waterberging. Doordat het klimaat steeds extremere vormen aanneemt, verwachten we dat de (lokale) overheid op gebied van klimaatadaptatie het voortouw neemt, en tot een goede afstemming met de woningcorporaties komt (lees ook het [pamflet](#) van Aedes, dat op 24 maart is aangeboden aan de VNG).

Circulariteit: pionieren met financiële ondersteuning van de overheid

Circulariteit in de bouwsector is een onderwerp dat relatief nieuw is. Helaas moeten we constateren dat onze samenleving grotendeels is gebouwd op lineaire processen. Nog te vaak zien we materialen als eindige producten met een minimale restwaarde. Het doorbreken van die gedachtegang is een kwestie van de lange adem. Daarin is nog veel ongewis. Ons doel is dan ook om hier meer aandacht, kennis en ervaring in te krijgen. Het betreft de bouwketen als geheel met alle betrokken overheidsinstanties. Dat proces vraagt tijd.

Wat geven we?

Op gebied van circulariteit doen we via bouwprojecten en het bestuderen van voorbeelden in de bouwsector kennis en ervaring op. We zoeken daarbij andere kennisplatforms op, die op hetzelfde thema onderzoek doen en projecten uitvoeren. De grootste invloed hebben we op onze eigen organisatie: ons wagenpark, kantoren, de werkprocedures, vastlegging van data en ICT, en uiteraard bij sloop/nieuwbouw en renovaties van onze woningen.

Door subsidies aan te vragen bij de overheid, de provincie Utrecht en/of de gemeenten waarin we werkzaam zijn, kijken we naar de financiële haalbaarheid van circulaire bouwprojecten. De kennis en ervaringen delen we binnen ons netwerk en samenwerkingspartners.

Wat verwachten we?

De overheid biedt met wet- en regelgeving richting. We pleiten hierbij niet voor meer regels, maar voor gezamenlijke ambities met een duidelijke richting m.b.t. de verduurzaming van Nederland. Aan wet- en regelgeving moet iedere partij zich conformeren. Dat levert een gelijk speelveld op, waarbij de kosten worden verdeeld over alle partijen. De CO₂-reductie vereist een inspanning, die we als maatschappij moeten leveren.

De (lokale) overheid stimuleert duurzame initiatieven met subsidies en regelingen. Bij het oppakken en uitvoeren van projecten, die extra kosten met zich meebrengen, maken we gebruik van deze subsidies en regelingen.